

IZVJEŠTAJ O KVALITETI ZA STATISTIČKO ISTRAŽIVANJE
Anketa o dohotku stanovništva (ADS)
za 2023.

Organizacijska jedinica: Odjel statistike životnih uvjeta stanovništva

Priredio: Dražen Ferić

travanj 2024.

0. Osnovne informacije

- Svrha, cilj i predmet istraživanja

Anketom se prikupljaju podaci o bruto i neto dohotku kućanstava i svih članova kućanstava, obrazovnom statusu osoba, statusu u aktivnosti i zaposlenosti, brizi o vlastitom zdravlju i o djeci, podaci o financijskome i materijalnom statusu kućanstava te o ostalim aspektima životnih uvjeta kućanstava.

Istraživanje je referentni izvor podataka za praćenje statistike dohotka, siromaštva i socijalne isključenosti.

Rezultat istraživanja čine pokazatelji siromaštva i socijalne isključenosti (monetarno siromaštvo, pokazatelji materijalne i socijalne deprivacije, distribucija dohotka i uvjeti stanovanja).

- Izvještajno razdoblje

Kalendarska godina

- Pravni akti i drugi sporazumi

Zakon o službenoj statistici (NN, br. 25/20.)

Godišnji provedbeni plan statističkih aktivnosti Republike Hrvatske 2023. godine

Uredba (EU) 2019/1700 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. listopada 2019. o uspostavi zajedničkog okvira za europske statistike o osobama i kućanstvima koje se temelje na podacima o pojedincima prikupljenima na uzorcima, izmjeni uredaba (EZ) br. 808/2004, (EZ) br. 452/2008 i (EZ) br. 1338/2008 Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1177/2003 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EZ) br. 577/98

Delegirana uredba Komisije (EU) 2020/256 od 16. prosinca 2019. o dopuni Uredbe (EU) 2019/1700 Europskog parlamenta i Vijeća uspostavom višegodišnjeg ponavljajućeg planiranja

Delegirana uredba Komisije (EU) 2020/258 od 16. prosinca 2019. o dopuni Uredbe (EU) 2019/1700 Europskog parlamenta i Vijeća utvrđivanjem broja i naziva varijabli za područje dohotka i životnih uvjeta

Provedbena uredba Komisije (EU) 2019/2180 od 16. prosinca 2019. o utvrđivanju detaljnih postupaka i sadržaja izvješća o kvaliteti u skladu s Uredbom (EU) 2019/1700 Europskog parlamenta i Vijeća

Provedbena uredba Komisije (EU) 2019/2181 od 16. prosinca 2019. o utvrđivanju tehničkih značajki za stavke koje su zajedničke za više skupova podataka u skladu s Uredbom (EU) 2019/1700 Europskog parlamenta i Vijeća

Provedbena uredba Komisije (EU) 2019/2242 od 16. prosinca 2019. o utvrđivanju tehničkih stavki skupova podataka, tehničkih formata te detaljnih postupaka i sadržaja izvješća o kvaliteti za organizaciju ankete na uzorku u području dohotka i životnih uvjeta u skladu s Uredbom (EU) 2019/1700 Europskog parlamenta i Vijeća

EU-SILC 065 Opis ciljanih varijabli za 2023., Eurostat

Međunarodna standardna klasifikacija obrazovanja, ISCED-2011, UNESCO, 2012, ISBN 978-92-9189-123-8

- Sustav klasifikacija

Odluka o Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2007. – NKD 2007. (NN, br. 58/07. i 72/07.)

Nacionalna klasifikacija zanimanja 2010. – NKZ 10. (NN, br. 147/10.)

Nacionalna standardna klasifikacija obrazovanja – NSKO (NN, br. 105/01.)

Međunarodna standardna klasifikacija obrazovanja (ISCED 2011.)

Stupanj urbanizacije (DEGURBA) 2011.

Nacionalna klasifikacija statističkih regija 2021. (HR_NUTS 2021.)

Abecedni popis država, zemalja i njihovih oznaka – slovne oznake

Naselja Republike Hrvatske, 2018.

Sve navedene klasifikacije objavljene su na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku <https://web.dzs.hr/App/klasus/default.aspx?lang=hr> u aplikaciji KLASUS.

- Statistički pojmovi i definicije

Osnovne definicije

Kućanstvo je svaka obiteljska ili druga zajednica osoba koje zajedno stanuju i zajednički troše svoje prihode za podmirivanje osnovnih životnih potreba (stanovanje, hrana i drugo). Ukupan raspoloživi dohodak kućanstva jest ukupan novčani neto dohodak koji je primilo kućanstvo i svi njegovi članovi tijekom referentnog razdoblja. Ukupan dohodak obuhvaća dohodak od nesamostalnog rada, dohodak od samostalnog rada, dohodak od imovine, mirovine, socijalne transfere te ostale novčane primitke koje kućanstvo prima od osoba izvan kućanstva.

Ekvivalentni dohodak računa se tako da se ukupan dohodak kućanstva podijeli s ekvivalentnom veličinom kućanstva izračunanom prema modificiranoj OECD-ovoj ljestvici, prema kojoj se nositelju kućanstva dodjeljuje koeficijent 1, svakoj drugoj odrasloj osobi u kućanstvu od 14 godina i starijoj osobi koeficijent 0,5, a djeci mlađoj od 14 godina koeficijent 0,3.

Postupak se primjenjuje zbog određivanja ravnomjernijeg udjela svakog člana kućanstva u stjecanju zajedničkog prihoda.

Osnovni pokazatelji

Stopa rizika od siromaštva jest postotak osoba koje imaju raspoloživi ekvivalentni dohodak ispod praga rizika od siromaštva.

Prag rizika od siromaštva predstavlja granicu rizika od siromaštva. Utvrđuje se tako da se za sva kućanstva izračuna ekvivalentni dohodak po članu kućanstva. Zatim se utvrđuje srednja vrijednost (medijan) distribucije dohotka i 60% od izračunane srednje vrijednosti čini prag rizika od siromaštva. Iskazuje se u eurima.

Stopa materijalne i socijalne deprivacije prikazuje postotak osoba koje žive u kućanstvima koja si ne mogu, isključivo zbog financijskih razloga, priuštiti najmanje pet od trinaest stavki materijalne deprivacije. Kvintilni omjer (S80/S20) jest pokazatelj dohodovne nejednakosti koji mjeri odnos između petoga i prvoga kvintila distribucije dohotka, tj. odnos ukupnoga ekvivalentnog dohotka 20% populacije s najvećim dohotkom i ukupnoga ekvivalentnog dohotka 20% populacije s najmanjim dohotkom.

Ginijev koeficijent jest mjera nejednakosti raspodjele dohotka. Kad bi postojala savršena jednakost (tj. kad bi svaka osoba primala jednaki dohodak), tad bi Ginijev koeficijent iznosio 0%. Što je vrijednost bliža 100%, to je dohodovna nejednakost veća.

Relativni jaz rizika od siromaštva jest razlika između praga rizika od siromaštva i medijana ekvivalentnog dohotka osoba koje su ispod praga rizika od siromaštva.

Raspršenost oko praga rizika od siromaštva prikazuje postotak osoba koje su u riziku od siromaštva u slučaju kada je prag rizika postavljen na 40%, 50% i 70% medijana ekvivalentnog dohotka.

- Statistička jedinica

Istraživanje se provodi na uzorku privatnih kućanstava. Jedinice istraživanja jesu sva izabrana privatna kućanstava i svi članovi kućanstva. Za članove kućanstva u dobi od 16 i više godina (starost na dan 31. prosinca 2023.) provodi se detaljan osobni intervju prema zadanoj metodologiji.

- **Statistička populacija**

Istraživanje se provodi na uzorku privatnih kućanstava. Privatno kućanstvo jest svaka obiteljska ili druga zajednica osoba koje zajedno stanuju i zajednički troše svoje prihode za podmirivanje osnovnih životnih potreba (stanovanje, hrana i dr.). Prema metodologiji, institucionalna kućanstva (domovi, zatvori, bolnice za trajni smještaj osoba i sl.) nisu obuhvaćena istraživanjem.

1. Relevantnost

1.1. Korisnici podataka

Podaci dobiveni Anketom o dohotku stanovništva koriste se u području kreiranja socijalnih politika, u različitim znanstvenim analizama i međunarodnim usporedbama te općenito za informiranje šire javnosti o stanju socijalnog napretka.

Nacionalni korisnici: znanstveno-istraživački instituti (Institut za javne financije, Ekonomski institut itd.), ministarstva i zavodi (Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, Hrvatski zavod za zapošljavanje itd.)

Međunarodni korisnici: znanstveno-istraživački instituti, Svjetska banka, UN, MOR, UNICEF

1.1.1. Potrebe korisnika

Znanstveno-istraživački instituti i samostalni istraživači podacima se koriste za domaće i međunarodne znanstveno-istraživačke projekte i radove kako bi se razvile preporuke relevantnim institucijama za poboljšanje socio-ekonomskog položaja stanovništva u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti. Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike te Hrvatski zavod za zapošljavanje rezultatima istraživanja koriste se za utvrđivanje potrebnih poboljšanja u svom području djelovanja, npr. u području socijalne politike. Međunarodni korisnici: Eurostat se podacima istraživanja koristi za sustavan i korisnički usmjeren prikaz međunarodno usporedivih pokazatelja istraživanja o dohotku i uvjetima života stanovništva (za sve države članice Europske unije). UNICEF se koristi pokazateljima siromaštva i uvjeta života djece kako bi svoje aktivnosti i pomoć usmjerio prema najugroženijim skupinama djece.

1.1.2. Zadovoljstvo korisnika

Anketa o zadovoljstvu korisnika jest istraživanje provedeno u 2013. i ponovo u 2015. s općenitom temom o radu Državnog zavoda za statistiku. Tim je istraživanjem općenito obuhvaćeno i područje statistike dohotka stanovništva. Trenutačno nema posebnog istraživanja o zadovoljstvu korisnika koje se odnosi samo na područje statistike dohotka i uvjeta života stanovništva.

1.2. Potpunost

Podaci koji se prikupljaju ovim istraživanjem određeni su metodologijom istraživanja koja je definirana uredbama EU-a i Eurostatovim metodološkim standardima za istraživanje EU-SILC (Statistics on Income and Living Conditions). Provedba ovog istraživanja, obrada podataka te objavljivanje rezultata u potpunosti su usklađeni s definiranom metodologijom, čime je osigurana potpuna usporedivost nacionalnih rezultata s rezultatima ostalih država članica Europske unije.

1.2.1. Stopa potpunosti podataka

Stopa potpunosti podataka jest: 100%.

2. Točnost i pouzdanost

2.1. Uzoračka pogreška

Uzoračka pogreška prikazuje preciznost procjene parametara populacije na temelju uzorka. Uzoračka pogreška izračunana je metodom linearizacije ili Woodruffovom metodom (postupci SAS

SURVEYFREQ i SURVEYMEANS procedure). Izračun je napravljen tako da je granica rizika od siromaštva fiksirana.

Za izračun preciznosti primjenjuje se sljedeća formula:

$$se < \sqrt{(p \times (1-p))/X},$$

gdje je:

se = standardna pogreška

sqrt = korijen

p = proporcija (stopa rizika od siromaštva)

X = minimalna efektivna veličina uzorka.

2.1.1. Pokazatelji uzoračke pogreške

Tablica 1. Pokazatelji uzoračke pogreške za određene pokazatelje, Anketa o dohotku stanovništva u 2023.

Tablica 1. Standardna pogreška za neke pokazatelje, EU-SILC 2023							
Pokazatelj	Naziv područja	Područje	Vrijednost	Standardna pogreška	Interval pouzdanosti 95%		CV (%)
					donja granica	gornja granica	
1	2	3	4	5	6	7	8
Prag rizika od siromaštva	Samačko kućanstvo		5923.798	38.782	5847.785	5999.812	0.655
Prag rizika od siromaštva	Kućanstvo s dvije odrasle osobe i dvoje djece		12439.976	81.443	12280.348	12599.604	0.655
Osobe koje žive u kućanstvima s vrlo niskim intenzitetom rada	Ukupno	Ukupno	0.055	0.004	0.046	0.063	7.635
Osobe koje žive u kućanstvu s vrlo niskim intenzitetom rada	Spol	Muškarci	0.054	0.005	0.045	0.064	8.865
Osobe koje žive u kućanstvu s vrlo niskim intenzitetom rada	Spol	Žene	0.055	0.005	0.046	0.064	8.307
Osobe koje žive u kućanstvu s vrlo niskim intenzitetom rada	Starosne grupe	0 – 17 godina, ukupno	0.043	0.007	0.028	0.057	17.262
Osobe koje žive u kućanstvu s vrlo niskim intenzitetom rada	Starosne grupe	18 – 64 godine, ukupno	0.058	0.004	0.051	0.066	6.580
Osobe u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti	Ukupno	Ukupno	0.207	0.006	0.194	0.220	3.121
Osobe u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti	Spol	Muškarci	0.185	0.007	0.172	0.199	3.780
Osobe u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti	Spol	Žene	0.227	0.007	0.214	0.241	3.056
Osobe u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti	Starosne grupe	0 – 17 godina, ukupno	0.173	0.014	0.145	0.201	8.160
Osobe u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti	Starosne grupe	18 – 64 godine, ukupno	0.162	0.006	0.149	0.174	4.024
Osobe u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti	Starosne grupe	65+, ukupno	0.358	0.009	0.341	0.376	2.448
Osobe u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti	NUTS2 regije	HR02	0.313	0.014	0.286	0.339	4.324

Tablica 1. Pokazatelji uzoračke pogreške za određene pokazatelje, Anкета o dohotku stanovništva 2023.

(nastavak)

Tablica 1. Standardna pogreška za neke pokazatelje, EU-SILC 2023							
Pokazatelj	Naziv područja	Područje	Vrijednost	Standardna pogreška	Interval pouzdanosti 95%		CV (%)
					donja granica	gornja granica	
1	2	3	4	5			8
Osobe u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti	NUTS2 regije	HR03	0.189	0.011	0.167	0.211	5.858
Osobe u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti	NUTS2 regije	HR05	0.119	0.013	0.093	0.145	11.047
Osobe u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti	NUTS2 regije	HR06	0.186	0.013	0.160	0.212	7.170
Osobe u teškoj materijalnoj deprivaciji	Ukupno	Ukupno	0.028	0.002	0.024	0.033	8.222
Osobe u teškoj materijalnoj deprivaciji	Starosne grupe	0 – 17 godina, ukupno	0.018	0.005	0.008	0.027	26.718
Osobe u teškoj materijalnoj deprivaciji	Starosne grupe	18 – 64 godine, ukupno	0.022	0.002	0.018	0.027	10.588
Osobe u teškoj materijalnoj deprivaciji	Starosne grupe	65+, ukupno	0.052	0.004	0.044	0.061	7.959
Osobe u teškoj materijalnoj deprivaciji	Spol	Muškarci	0.027	0.003	0.021	0.032	9.743
Osobe u teškoj materijalnoj deprivaciji	Spol	Žene	0.030	0.003	0.025	0.035	8.447
Stopa rizika od siromaštva	Ukupno	Ukupno	0.193	0.006	0.180	0.205	3.288
Stopa rizika od siromaštva	Spol	Muškarci	0.172	0.007	0.158	0.185	3.974
Stopa rizika od siromaštva	Spol	Žene	0.212	0.007	0.199	0.226	3.215
Stopa rizika od siromaštva	Starosne grupe	0 – 17 godina, ukupno	0.161	0.014	0.134	0.188	8.501
Stopa rizika od siromaštva	Starosne grupe	18 – 64 godine, ukupno	0.145	0.006	0.132	0.157	4.357
Stopa rizika od siromaštva	Starosne grupe	65+, ukupno	0.348	0.009	0.331	0.365	2.487
Stopa rizika od siromaštva	NUTS2 regije	HR02	0.294	0.014	0.268	0.321	4.628
Stopa rizika od siromaštva	NUTS2 regije	HR03	0.175	0.011	0.154	0.196	6.183
Stopa rizika od siromaštva	NUTS2 regije	HR05	0.105	0.012	0.080	0.129	11.776
Stopa rizika od siromaštva	NUTS2 regije	HR06	0.177	0.013	0.150	0.203	7.528

2.2. Neuzoračka pogreška

Neuzoračke pogreške podrazumijevaju sve ostale pogreške koje nisu vezane za izbor uzorka, kao što su pogreške obuhvata, pogreške mjerenja, pogreške obrade i pogreške neodgovora. Pogreške neodgovora proizlaze iz neodgovora cijele jedinice istraživanja (kućanstva ili referentne osobe – unit non-response) i neodgovora na pojedinu varijablu, odnosno pitanje u upitniku (item non-response).

2.2.1. Pogreška obuhvata

Okvir za izbor uzorka za novu rotacijsku skupinu za Anketu o dohotku stanovništva u 2023. temelji se na podacima Popisa stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2021. godine. Stopa valjanih jedinica (stanova) za dio uzorka koji je prvi put u anketi (dio uzorka koji je izabran 2023.) iznosi 96,56%.

Tablica 2. Stopa valjanih jedinica po statističkim regijama za novu rotacijsku skupinu

Tablica 2. Stopa valjanosti			
Statistička regija (NUTS 2)	Izabrane adrese	Valjane adrese	Stopa valjanosti (%)
1	2	3	4
Republika Hrvatska	5 516	5 326	96.56
HR02	1 477	1 410	95.46
HR03	1 617	1 541	95.30
HR05	1 246	1 215	97.51
HR06	1 176	1 160	98.64

2.2.2. Stopa nadobuhvata

Stopa nadobuhvata jest udio jedinica iz uzorka koje ne pripadaju ciljanoj populaciji. U slučaju Ankete o dohotku stanovništva to je udio adresa izabranih u uzorak za koje je nakon provedenoga terenskog rada (anketiranja) utvrđeno da više ne postoje, da nisu općenito nastanjene ili se na toj adresi nalazi stan koji nije namijenjen stalnom stanovanju (poslovni prostori, vikendice, kuće za odmor i sl.). Izračunava se samo za novu rotacijsku skupinu.

Stopa nadobuhvata jest: 3,44%. Izračunano prema varijabli DB120 = 23

2.2.3. Pogreška mjerenja

Pogreške mjerenja podrazumijevaju sve pogreške koje mogu nastati pri prikupljanju ili unosu podataka u anketne obrasce. Takve se pogreške nastoje minimizirati pravilnim definiranjem anketnog obrasca – upitnika, detaljnom obukom anketara, primjenom odgovarajuće metode za prikupljanje podataka te kontrolom anketnih podataka tijekom i nakon terenskog rada.

U Anketi o dohotku stanovništva u 2023. (ADS 2023.) primjenjuje se metoda prikupljanja podataka CAPI (računalno potpomognuto anketiranje). Ona omogućuje standardizirano anketiranje. Anketni upitnik dizajniran je u programskoj aplikaciji Blaise. Pitanja su definirana tako da su u njega uključene sve informacije dovoljne za odgovor. Ako ispitanik treba dodatna objašnjenja, većina pitanja ima dodatna objašnjenja ispod pitanja koja anketar može ponuditi u svakom trenutku. Anketar na svakom pitanju može upisati i dodatne napomene koje objašnjavaju pojedini odgovor. Prije početka anketiranja provodi se detaljno testiranje anketnog upitnika u metodološkoj jedinici nadležnoj za provođenje istraživanja. U upitnik je ugrađen automatski logički slijed pitanja i logičke kontrole odgovora (kontrola minimalnih i maksimalnih vrijednosti, logička veza između pojedinih pitanja, kontrola nemogućih vrijednosti, kategorije odgovora automatski su prilagođene ovisno o drugim odgovorima i sl.).

Prikupljanje podataka za ADS 2023. provodilo je 158 anketara (123 vanjska i 35 unutarnjih). Većina ih je već imala iskustva s provođenjem ankete prethodnih godina. Za anketare koji su prvi put uključeni u prikupljanje podataka za ADS 2023. organizirana je jednodnevna obuka usmjerena na korištenje aplikacije za upravljanje i prijenos podataka (CMS – Case Management System), općenito funkcioniranje upitnika u aplikaciji Blaise, vještine anketiranja te na metodološka objašnjenja i detaljne upute za pitanja iz upitnika ADS 2023.

Metodološke upute za anketare koje sadržavaju metodološka objašnjenja i detaljne upute za svako pitanje u upitniku tiskane su prije prikupljanja podataka za potrebe obuke i pripreme terenskog rada i dane su svakom anketaru, kontroloru te zaposlenicima/voditeljima uključenima u istraživanje ADS. Rad anketara na terenu organizirala su i nadgledala 44 kontrolora –iskusni statističari u područnim uredima Državnog zavoda za statistiku. U svakom od 20 regionalnih ureda kontrolor je pružao potrebnu pomoć anketarima na terenu te je davao potrebna metodološka objašnjenja u skladu sa smjernicama Državnog zavoda za statistiku.

Kontrola podataka koju provode kontrolori uključuje približno 15 upozorenja na pogreške i nedosljednosti koje je vrlo važno otkriti tijekom terenskog rada kako bi se mogla zatražiti dodatna objašnjenja od anketara, odnosno kako bi anketar mogao provjeriti podatke od samog ispitanika. Razvijene su metodološke upute s objašnjenjima i detaljne upute za upozorenja ili pogrešku. Kontrolori su sudjelovali na jednodnevnoj obuci te su im dane metodološke upute i objašnjenja u vezi s kontrolama koje trebaju provoditi u aplikaciji CMS.

Nakon prikupljanja podataka provodi se detaljna računsko-logička kontrola anketnog materijala (kontrola minimalnih i maksimalnih vrijednosti, logička veza između pojedinih pitanja, kontrola nemogućih vrijednosti).

2.2.4. Pogreška neodgovora

Pogreška neodgovora proizlazi iz neuspjelog pokušaja dobivanja odgovora od izabrane statističke jedinice. Razlikuju se dvije vrste neodgovora:

neodgovor cijele jedinice istraživanja (kućanstva / referentne osobe izabrane u uzorak)

neodgovor pojedinog pitanja – izabrana jedinica istraživanja uspješno je anketirana, ali nije prikupljen odgovor na pojedino pitanje/varijablu.

Prema Eurostatovoj preporuci, neutežena stopa neodgovora kućanstava računa se za kućanstva koja su prvi put u uzorku i u 2023. stopa neodgovora kućanstava (NRh) iznosila je 49,30%. Stopa neodgovora na individualnoj razini (*Nrp) u 2023. iznosila je 49,72%.

2.2.5. Stopa neodgovora jedinice

Stopa neodgovora jedinice dijeli se na stopu neodgovora na razini kućanstva i stopu neodgovora na razini osobe.

Stopa neodgovora na razini kućanstva računa se prema sljedećoj formuli:

$$NRh = (1 - (Ra \times Rh)) \times 100,$$

gdje je:

Ra – broj uspješno kontaktiranih adresa / broj valjanih adresa

Rh – broj uspješno anketiranih kućanstava / broj valjanih kućanstava na adresama s kojima se kontaktiralo.

Stopa neodgovora na razini osobe računa se prema sljedećoj formuli:

$$Nrp = (1 - (Rp)) \times 100,$$

gdje je:

Rp – broj završenih osobnih intervjua / broj valjanih osoba u uspješno anketiranim kućanstvima.

Neutežena stopa neodgovora iznosila je 49,30%. Prema Eurostatovoj preporuci, neutežena stopa neodgovora kućanstava računa se za kućanstva koja su prvi put u uzorku.

Tablica 3. Stopa neodgovora

Stopa kontaktiranja s adresom (Ra)		Stopa uspješno anketiranih kućanstava (Rh)		Stopa uspješno završenih osobnih intervjua (Rp)		Stopa neodgovora na razini kućanstava (NRh)		Stopa neodgovora na razini osobe (NRp)		Ukupna stopa neodgovora na razini osobe (UNRp)	
A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
90,07	78,43	81,81	64,63	99,12	99,20	26,32	49,30	0,88	0,80	26,96	49,72

Tablica 4. Distribucija kućanstava s kojima se kontaktiralo po rotacijskim skupinama

Tablica 4. Distribucija kontaktiranih adresa prema prihvaćanju intervjua u kućanstvu		
Rotacijska skupina	Intervju prihvaćen (DB135=1)	
1	2	3(%)
1	1 692	19.62
2	2 050	23.77
3	2 172	25.19
4	2 709	31.42
Ukupno	8 623	100.00

Tablica 5. Distribucija kućanstava prema ostvarenom kontaktu s adresom

Tablica 5. Distribucija izabranih jedinica prema statusu adresa												
Rotacijska skupina	Ukupno		S adresom se kontaktiralo (DB120=11)		S adresom se nije kontaktiralo (DB120=21+22+23)		Adresa nije pronađena (DB120=21)		Adresi nije moguće pristupiti (DB120=22)		Adresa ne postoji ili je nenastanjena (DB120=23)	
1	2	3 (%)	4	5 (%)	6	7 (%)	8	9 (%)	10	11 (%)	12	13 (%)
1	1 825	15.07	1 781	16.89	44	2.80	16	1.24	0	0.00	26	9.42
2	2 311	19.08	2 219	21.05	92	5.86	62	4.82	2	33.33	28	10.14
3	2 443	20.17	2 352	22.31	91	5.80	59	4.58	2	33.33	32	11.59
4	5 533	45.68	4 191	39.75	1 342	85.53	1 150	89.36	2	33.33	190	68.84
Ukupno	12 112	100.00	10 543	100.00	1 569	100.00	1 287	100.00	6	100.00	276	100.00

Tablica 6. Distribucija adresa s kojima se kontaktiralo prema ishodu intervjua po kućanstvu

Tablica 6. Distribucija kontaktiranih adresa prema ishodu anketiranja kućanstva												
Rotacijska skupina	Ukupno		Intervju je završen (DB130=11)		Intervju nije završen (DB130=21+22+23)		Intervju je odbijen (DB130=21)		Cijelo je kućanstvo privremeno odsutno za vrijeme trajanja terenskog rada (DB130=22)		Kućanstvo nije u mogućnosti odgovoriti na intervju (DB130=23)	
1	2	3 (%)	4	5 (%)	6	7 (%)	8	9 (%)	10	11 (%)	12	13 (%)
1	1 781	16.89	1 693	19.63	88	4.59	64	4.06	8	7.02	16	7.02
2	2 219	21.05	2 052	23.79	167	8.71	107	6.79	20	17.54	40	17.54
3	2 352	22.31	2 172	25.18	180	9.39	145	9.21	6	5.26	29	12.72
4	4 191	39.75	2 709	31.41	1 482	77.31	1 259	79.94	80	70.18	143	62.72
Ukupno	10 543	100.00	8 626	19.63	1 917	100.00	1 575	100.00	114	100.00	228	100.00

2.2.6. Stopa neodgovora na određenu varijablu

Stope neodgovora za određenu varijablu izračunavaju se samo za agregirane varijable dohotka prema Eurostatovoj metodologiji.

Tablica 7. Stope neodgovora za određenu varijablu

Varijable dohotka ukupan broj kućanstava = 8 623 ukupan broj osoba = 18 076		Nema dohodak		Ima dohodak		Potpuni podatak o iznosu		Djelomični podatak ili bez podatka o iznosu	
		broj	%	broj	%	broj	%	broj	%
HY010	Ukupan bruto dohodak kućanstva	712	8,26	7 911	91,74	7 591	95,95	320	4,05
HY020	Ukupan raspoloživi dohodak kućanstva	1 543	17,89	7 080	82,11	6 760	95,48	320	4,52
HY022	Ukupan raspoloživi dohodak kućanstva prije socijalnih transfera, osim starosnih i obiteljskih mirovina	1 400	16,24	7 223	83,76	7 015	97,12	208	2,88
HY023	Ukupan raspoloživi dohodak kućanstva prije socijalnih transfera uključujući starosne i obiteljske mirovine	1 872	21,71	6 751	78,29	6 513	96,47	238	3,53
HY040G	Dohodak od iznajmljivanja imovine	8 205	95,15	418	4,85	229	54,78	189	45,22
HY090G	Dohodak od kamata i dividendi	8 275	95,96	348	4,04	118	33,91	230	66,09
HY050G	Dohodak od roditeljskih naknada, dječji doplatci, alimentacije, naknade za opremu novorođenčadi	7 794	90,39	829	9,61	819	98,79	10	1,21
HY060G	Ostale socijalne naknade	8 305	96,31	318	3,69	318	100,00	0	0,00
HY070G	Naknade vezane za stanovanje	8 183	94,90	440	5,10	440	100,00	0	0,00
HY080G	Redoviti novčani primici kućanstva od drugih osoba ili drugih kućanstava	8 191	94,99	432	5,01	283	65,51	149	34,49
HY081G	Alimentacija primljena (obvezatna + dobrovoljna)	8 521	98,82	102	1,18	76	74,51	26	25,49
HY100G	Plaćene kamate na stambeni kredit	8 317	96,45	306	3,55	306	100,00	0	0,00
HY110G	Dohodak osoba mlađih od 16 godina	8 183	94,90	440	5,10	291	66,14	149	33,86
HY130G	Redoviti novčani iznosi koje kućanstvo isplaćuje drugim osobama ili drugim kućanstvima	8 378	97,16	245	2,84	217	88,57	28	11,43
HY131G	Alimentacija plaćena (obvezatna + dobrovoljna)	8 578	99,48	45	0,52	38	84,44	7	15,56
HY140G	Porez na dohodak i socijalni doprinosi	2 850	33,05	5 773	66,95	5 773	100,00	0	0,00
HY170G	Vrijednost dobara iz vlastite proizvodnje	8 349	96,82	274	3,18	0	0,00	274	100,00
PY010G	Dohodak od nesamostalnog rada (u novcu)	10 922	60,42	7 154	39,58	6 557	91,66	597	8,34
PY020G	Dohodak od nesamostalnog rada (u naturi)	17 409	96,31	667	3,69	462	69,27	205	30,73
PY021G	Dohodak od korištenja službenog automobila za privatne svrhe	17 941	99,25	135	0,75	135	100,00	0	0,00
PY030G	Socijalni doprinosi (iz plaće i na plaću)	10 907	60,34	7 169	39,66	7 169	100,00	0	0,00
PY031G	Dobrovoljni doprinosi poslodavca	0	0,00	18 076	100,00	18 076	100,00	0	0,00
PY035G	Doprinosi u privatni mirovinski fond	18 076	100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
PY050G	Dohodak od samostalnog rada	16 008	88,56	2 068	11,44	1 448	70,02	620	29,98
PY080G	Mirovine primljene iz III. stupa mirovinskog osiguranja	18 034	99,77	42	0,23	28	66,67	14	33,33
PY090G	Naknade vezane za nezaposlenost	17 923	99,15	153	0,85	110	71,90	43	28,10
PY100G	Starosne mirovine	12 367	68,42	5 709	31,58	5 412	94,80	297	5,20
PY110G	Obiteljske mirovine	16 947	93,75	1 129	6,25	1 066	94,42	63	5,58
PY120G	Naknade vezane za bolovanje	17 817	98,57	259	1,43	259	100,00	0	0,00
PY130G	Invalidske mirovine	16 822	93,06	1 254	6,94	1 204	96,01	50	3,99
PY140G	Naknade vezane za obrazovanje	18 074	99,99	2	0,01	2	100,00	0	0,00

2.2.7. Pogreška obrade

Pri obradi podataka provodi se detaljna logičko-računska kontrola svih odgovora, npr. kontrola iznosa prema zadanim rasponima, kontrola mogućih odgovora, logička i računski kontrola svih stavki dohotka, logička kontrola podataka o ekonomskoj aktivnosti i šiframa djelatnosti i zanimanja, logička kontrola podataka o obrazovnom statusu itd.

Navedene kontrole provode se na setu mikropodataka na razini anketnog upitnika.

Moguća je i pogreška u bazi mikropodataka pri završnoj obradi i pripremi podataka za izračun pokazatelja.

2.2.8. Stopa imputacije

Imputacija je proces koji se primjenjuje za zamjenu neprikupljenih, nevažećih ili nedosljednih podataka koji se nisu uspjeli urediti. U Anketi o dohotku stanovništva imputiraju se sve dohodovne varijable zkoje se ispitanik izjasnio da prima navedenu vrstu dohotka. ali na pitanje o iznosu tog dohotka nije odgovorio. Sve nedostajuće ili nekonzistentne vrijednosti imputirane su nekom od metoda imputacije. Stoga je stopa imputacije jednaka stopi neodgovora na određenu varijablu iz tablice 7. Stope neodgovora za određenu varijablu.

Pokazatelj se ne izračunava.

2.2.9. Pogreška izbora modela

Nije primjenjivo. Taj se pokazatelj ne izračunava za Anketu o dohotku stanovništva. Svi modeli primijenjeni za utežavanje podataka i imputiranje nedostajućih podataka metodološki su točni i u skladu su s Eurostatovim preporukama te ne postoji pogreška izbora modela primijenjenoga u statističkoj obradi.

2.3. Revizija podataka

2.3.1. Politika revizije podataka

Prema Kalendaru objavljivanja statističkih podataka za 2024., objavljivanje podataka iz Ankete o dohotku stanovništva 2023. određeno je tako da se podaci objavljuju kao konačni rezultati. Konačni rezultati objavljuju se u Priopćenju, nakon provedenih završnih kontrola i Eurostatove verifikacije. U završnim kontrolama i prije verifikacije moguće su određene promjene na podacima, koje minimalno utječu na izlazne rezultate.

2.3.2. Praksa revizije podataka

Ako je potrebno ispraviti neki od već objavljenih podataka (osim prethodnih podataka), objavljuje se ispravak podatka/podataka uz napomenu o ispravku. Također, ako je potrebno revidirati već objavljene podatke, npr. u Priopćenju, objavljuje se novo Priopćenje s revidiranim podacima.

2.3.3. Prosječna veličina revizije podataka

Pokazatelj se ne izračunava.

2.4. Desezoniranje

Nije primjenjivo.

3. Pravodobnost i poštivanje rokova objavljivanja

3.1. Pravodobnost

Pravodobnost prikazuje duljinu vremena između dana objavljivanja podataka i referentnog razdoblja na koje se oni odnose, izraženo u mjesecima.

3.1.1. Pravodobnost prvih rezultata

Pokazatelj se ne izračunava.

3.1.2. Pravodobnost konačnih rezultata

Pravodobnost konačnih rezultata jest: T + 3.

Priopćenje "Pokazatelji siromaštva i socijalne isključenosti u 2023."

3.2. Poštivanje rokova objavljivanja

Planirane publikacije podataka Ankete o dohotku stanovništva u 2023. bile su objavljene prema Kalendaru objavljivanja statističkih podataka za 2024.

3.2.1. Poštivanje rokova objavljivanja – dostava i objavljivanje

Vremenska određenost jest razdoblje između stvarnog datuma objavljivanja podataka i ciljanog datuma za objavljivanje podataka prema Kalendaru objavljivanja statističkih podataka za 2024. Za podatke iz ADS-a 2023. publikacije su objavljene u skladu s definiranim rokovima u Kalendaru objavljivanja statističkih podataka za 2024., pa vremenska određenost iznosi 100%.

4. Pristupačnost i jasnoća

Publikacije s rezultatima istraživanja dostupne su u elektroničkom i tiskanom obliku te na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku <https://dzs.gov.hr>. Sve dodatne informacije vezane za rezultate te za samo istraživanje dostupne su na adresi elektroničke pošte stat.info@dzs.hr.

4.1. Priopćenja

Priopćenje Pokazatelji siromaštva i socijalne isključenosti u 2023.

Statističko izvješće Rezultati Ankete o dohotku stanovništva u 2023.

4.2. Mrežna baza podataka

Rezultati Ankete o dohotku stanovništva u 2023. trenutačno su raspoloživi u obliku mrežne baze podataka samo na Eurostatovim internetskim stranicama <https://op.europa.eu/en/web/general-publications/publications>.

4.3. Pristup mikropodacima

Uvjeti prema kojima određeni korisnici mogu imati pristup mikropodacima propisani su Pravilnikom o uvjetima i načinu korištenja povjerljivih statističkih podataka za znanstvene svrhe (NN, br. 137/13.). Mikropodaci su dostupni na razini varijabli definiranih metodologijom Europske unije, a ne na razini anketnog upitnika.

4.4. Dokumentacija o metodologiji

Metodološka objašnjenja objavljena su u Priopćenju te u Statističkom izvješću Rezultati ankete o dohotku stanovništva, a ostali metodološki dokumenti o istraživanju dostupni su na Eurostatovim internetskim stranicama https://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/income_social_inclusion_living_conditions/methodology.

5. Usklađenost i usporedivost

5.1. Koeficijent asimetričnosti kod zrcalnih statistika

Nije primjenjivo.

5.2. Usporedivost tijekom vremena

Istraživanje je uvedeno u 2010. te su raspoloživi podaci od 2010. do 2023. Podaci za Anketu o dohotku stanovništva u 2015. nisu u potpunosti usporedivi s podacima iz prethodnih godina s obzirom na detaljnije raščlanjivanje pojedinih komponenti dohotka u anketnom upitniku za 2015. Za ADS 2016. podatak koji se odnosi na pokazatelj Stopa rizika od siromaštva prije socijalnih transfera, kada socijalni transferi nisu uključeni u dohodak, nije u potpunosti usporediv s podacima iz prethodnih godina zbog promjene metodologije bilježenja invalidskih mirovina. U istraživanju za 2016. invalidske mirovine za osobe koje su navršile godine života za stjecanje starosne mirovine bilježe se kao starosne mirovine i ne uključuju se u socijalne transfere kao prethodnih godina.

Tablica 8. Usporedba nekih statistika za varijable dohotka na razini kućanstava od 2020. do 2023.

SILC	2020.			2021.			2022.			2023.		
	zbroj težina	broj opažanja	medijan	zbroj težina	broj opažanja	medijan	zbroj težina	broj opažanja	medijan	zbroj težina	broj opažanja	medijan
HY010	1 432 899,49	7 695	120 825,00	1 438 322,84	8 068	125 257,58	1 406 103,07	8 144	134 163,61	1 392 220,37	8 591	18 301,65
HY020	1 433 204,94	7 698	97 066,00	1 438 322,84	8 068	100 598,00	1 406 228,05	8 147	107 700,00	1 392 220,37	8 591	15 544,10
HY022	1 407 531,72	7 518	9 1000,00	1 414 347,84	7 894	94 712,00	1 383 836,47	7 969	102 900,00	1 367 090,19	8 382	14 812,77
HY023	1 140 385,39	5 545	90 600,00	1 136 872,13	5 742	94 618,00	1 034 600,36	5 274	112 109,00	1 028 772,63	5 637	16 609,47
HY030G	1 411 824,39	7 631	2 000,00	*	*	*	*	*	*	*	*	*
HY040G	80 277,08	469	23 500,00	80 409,64	450	20 000,00	73 355,31	404	24 833,00	70 497,05	418	3 797,33
HY050G	177 264,66	681	9 600,00	164 408,48	608	9 978,00	142 954,13	491	10 856,00	192 882,47	829	1 324,31
HY060G	43 423,46	264	9 600,00	49 252,62	271	7 200,00	40 385,08	290	8 100,00	41 291,92	318	464,53
HY080G	77 720,32	418	10 800,00	82 257,78	473	9 493,00	73 487,83	422	10 000,00	66 276,41	432	1 327,23
HY090G	69 602,53	370	1 152,07	60 145,49	323	675,83	47 272,53	275	907,03	54 737,68	347	136,26
HY100G	90 994,85	305	10 792,15	89 085,59	289	10 288,60	74 924,17	257	8 503,57	73 570,05	306	1 227,42
HY110G	99 762,56	370	1 000,00	99 761,41	370	1 000,00	105 001,74	347	1 000,00	111 860,28	440	171,35
HY120G	324 412,26	1 431	450,00	348 658,88	1 610	475,00	321 815,97	1 558	500,00	315 984,21	1 641	66,36
HY130G	64 328,71	304	7 000,00	66 283,34	323	7 500,00	47 245,78	273	10 000,00	42 894,51	245	1 327,23
HY140G	1 045 636,56	4 904	33 716,85	1 043 640,84	5 061	34 499,67	1 023 142,12	5 162	36 840,31	1 050 506,93	5 773	4 173,98
HY170G	512 267,09	3 170	3 600	497 196,26	3 191	3 600,00	475 535,10	3 136	3 600,00	444 480,32	3 117	477,80

Tablica 9. Usporedba nekih statistika za varijable dohotka na razini osoba od 2020. do 2023.

SILC	2020.			2021.			2022.			2023.		
	zbroj težina	broj opažanja	medijan	zbroj težina	broj opažanja	medijan	zbroj težina	broj opažanja	medijan	zbroj težina	broj opažanja	medijan
PY010G	1 531 533,9	6 303	79 310,00	1 505 971,48	6 408	85 500,00	1 472 489,86	6 552	92 862,24	1 494 051,45	7 154	12 467,95
PY020G	186 011,00	636	3 945,00	183 955,99	703	3 762,50	167 261,32	696	3 875,00	142 556,72	667	547,48
PY030G	1 542 214,1	6 354	27 288,55	1 519 246,34	6 478	29 473,69	1 487 248,29	6 621	32 320,19	1 496 383,70	7 169	592,87
PY035G	51 114,58	179	3 600,00	63 250,22	240	4 000,00	54 267,71	230	3 600,00	55 500,86	259	663,61
PY050G	408 675,57	1 979	22 837,00	369 849,49	1 851	26 250,00	394 919,33	2 032	22 733,33	377 240,80	2 068	3 479,59
PY090G	38 611,25	174	8 000,00	37 260,15	180	8 000,00	27 416,82	158	9 600,00	28 089,69	153	875,97
PY100G	803 763,18	5 253	33 600,00	843 362,98	5 755	34 160,00	859 732,99	5 896	36 400,00	769 549,25	5 730	5 261,93
PY110G	171 230,70	1 033	24 300,00	161 141,81	1 049	25 200,00	161 530,33	1 081	27 000,00	154 729,22	1 129	4 020,24
PY130G	173 360,94	1 009	19 704,00	159 578,72	985	19 200,00	155 672,98	968	18 000,00	184 996,34	1 254	2 389,01
PY200G	1 465 128,83	6030	7 152,66	*	*	*	*	*	*	*	*	*

(* Od 2021 varijabla PY200G ne postoji.)

5.2.1. Duljina usporedivih vremenskih serija

Duljina usporedivih vremenskih serija jest broj izvještajnih razdoblja u vremenskoj seriji od posljednjem prekida, odnosno od uvođenja istraživanja u statistički sustav. Anкета o dohotku stanovništva uvedena je kao redovito godišnje istraživanje u statistički sustav Republike Hrvatske 2010. Korisnicima je na raspolaganju usporediva četrnaestogodišnja serija podataka od 2010. do 2023. uz određene manje metodološke promjene u izračunu nekih pokazatelja. U 2015. detaljnije su raščlanjena pojedina pitanja o dohotku u anketnom upitniku, a u 2016. nastale su promjene u bilježenju invalidskih mirovina. To je prouzročilo da podaci za neke pokazatelje nisu potpuno usporedivi s prethodnim razdobljima.

Duljina usporedivih vremenskih serija jest 14.

5.2.2. Razlozi za prekid u vremenskoj seriji

Podaci za Anketu o dohotku stanovništva u 2015. nisu u potpunosti usporedivi s podacima iz prethodnih godina s obzirom na detaljnije raščlanjivanje pojedinih komponenti dohotka u anketnom upitniku za 2015. Za ADS 2016. podatak koji se odnosi na pokazatelj Stopa rizika od siromaštva prije socijalnih transfera, kada socijalni transferi nisu bili uključeni u dohodak, nije u potpunosti usporediv s podacima iz prethodnih godina zbog promjene metodologije bilježenja invalidskih mirovina. U istraživanju za 2016. invalidske mirovine za osobe koje su navršile godine života za stjecanje starosne mirovine bilježe se kao starosne mirovine i ne uključuju se u socijalne transfere kao prethodnih godina.

U 2023. za dio prikupljenih podataka o dohotku primijenjeni su administrativni izvori podataka. Budući da je zbog toga nastala promjena u izvorima prikupljenih podataka, određeni podaci predstavljaju prekid u vremenskoj seriji u odnosu na prethodne godine u kojima su se podaci prikupljali isključivo anketiranjem kućanstava. Podaci o dohotku prikupljeni iz administrativnih izvora odnose se na dohodak od nesamostalnog rada, mirovine (starosna, obiteljska, invalidska i prijevremena) te na socijalne naknade. Veći dio anketnih podataka i dalje se prikupljao s pomoću metoda CAPI i CATI.

5.3. Usklađenost kratkoročnih i godišnjih statistika

Pokazatelj nije primjenjiv.

5.4. Usklađenost s podacima nacionalnih računa

Pokazatelj se ne izračunava.

5.5. Usklađenost s podacima iz administrativnih izvora

Pokazatelj nije primjenjiv.

6. Trošak i opterećenje

6.1. Trošak

Troškovi provedbe Ankete o dohotku stanovništva 2023. na terenu iznosili su 227.441,79 eura, a navedeni iznos uključuje troškove anketara. Dio anketara zaposlenici su Državnog zavoda za statistiku u područnim jedinicama, a dio su vanjski anketari angažirani putem ugovora o djelu. U te troškove uključeni su i troškovi dolaska anketara na izobrazbu.

6.2. Opterećenje

Opterećenje ispitanika podrazumijeva utrošeno vrijeme koje je potrebno da se odgovori na anketni upitnik. Važan čimbenik koji utječe na opterećenje ispitanika jest broj pitanja u upitniku. U Anketi o dohotku stanovništva ima oko 300 pitanja. Iako svaki ispitanik ne odgovara na svako pojedinačno pitanje, zbog ugrađenih automatskih skokova u programu za unos, sudjelovanje u Anketi predstavlja znatno opterećenje ispitanika. Prosječno trajanje intervjua po kućanstvu za Anketu o dohotku stanovništva u 2023. iznosilo je 130,27 minuta. Stoga je u sljedećem razdoblju nužno smanjiti opterećenje ispitanika (korištenje administrativnih izvora podataka i sl.).